

ASPECTE DIN ACTIVITATEA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI TIMIȘOARA DIN ANUL 1937

*Vasile Rămneanțu**

Cuvinte cheie: Primăria Timișoara, activitate, 1937

Keywords: activity hall, Timișoara, 1937

În studiul de față ne propunem să analizăm activitatea din cadrul Primăriei Timișoara în anul 1937, iar în vederea realizării acestui demers istoriografic am cercetat arhiva Primăriei municipiului Timișoara referitoare la ședințele Comisiei Interimare.

În cadrul întrunirii din 30 martie 1937 a Comisiei Interimare s-a discutat proiectul de buget pe anul financiar 1937-1938. Documentul prevedea la capitolul venituri suma totală de 159.881.232 de lei, aceeași sumă fiind inclusă și la cel al cheltuielilor. Au fost analizate și bugetele celor 13 întreprinderi ale Primăriei orașului Timișoara. Președintele Comisiei Interimare a subliniat că, prin comparație cu bugetele anilor precedenți, greutatea cu care se confrunta Primăria au crescut de la an la an, ajungând în acel moment la maxim¹.

Comisiei Interimare i s-a adus la cunoștință faptul că Administrația Centrală a Municipiului a depus proiectul bugetar pentru exercițiul financiar 1937-1938, având înregistrată la venituri și cheltuieli suma de 147.154.814 lei, în timp ce bugetele anexă a întreprinderilor comunale cuprindeau suma de 262.393.182 la venituri și 228.268.147 de lei la cheltuieli, urmând ca diferența de 34.125.035 de lei de la venituri să se verse pentru echilibrarea bugetului Administrației Centrale².

* Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, b-dul Vasile Pârvan, nr. 4, e-mail: vasileramneantu@yahoo.com.

¹ Serviciul Județean Timiș al Arhivelor Naționale, *Fond Primăria Municipiului Timișoara*, d. 2/1937, f. 209, f. 218-225.

² *Ibidem*, f. 183.

Într-o altă întrunire, forul de conducere al Primăriei a aprobat toate veniturile municipiului cuprinzând suma totală de 159.776.198 de lei, iar la cheltuieli suma de 141.908.958 de lei³.

Analizând proiectul de buget se constata creșterea cheltuielilor ordinare ale anului 1937-1938 cu peste 40% față de totalul anului în curs. Aceste sporuri se compuneau, parte din sarcinile impuse prin noile legi, ca Legea organizării Ministerului Aerului și Marinei, Apărării Pasive a Populației, Subvenției pentru fondul de înzestrare al armatei, Legea pentru organizarea și educația tineretului român, Legile învățământului secundar industrial și a învățământului secundar comercial, parte din sporirea prețurilor la totalitatea furniturilor și lucrărilor necesare întreținerii serviciilor municipale.

Față de aceste sarcini crescânde, veniturile nu puteau fi sporite sub niciun motiv, epuizându-se până în acel moment la maxim toate sursele legale, conducerea municipiului fiind constrânsă a recurge și în privința impozitelor din adiționale la maximumul cotelor admise de către Legea Contribuțiunilor Directe.

Noile legi ale învățământului industrial și comercial impuneau comunelor cheltuieli cu construirea de localuri noi, repararea și întreținerea școlilor și a locuințelor personalului didactic, burse pentru elevi și alte cheltuieli. Or, cheltuielile ordinare nu puteau fi acoperite cu venituri ordinare, iar veniturile nu mai puteau fi sporite, aplicându-se și până atunci cota maximă asupra tuturor izvoarelor de venituri.

În aceste condiții s-a decis menținerea în interesul echilibrării bugetului ordinar pe anul financiar 1937-1938 a următoarelor cote adiționale suplimentare: pe veniturile proprietăților agricole (1%), pe veniturile proprietăților clădite (2,1%), pe veniturile comerciale și industriale (1%), precum și pe veniturile din profesii libere (1%). Acestea urmau să fie încasate deodată cu cotele adiționale ordinare⁴.

Referatul Serviciului Financiar arăta că în cursul celor cinci luni de executare a bugetului, creditele comprimate la unele articole nu au fost suficiente pentru satisfacerea necesităților, propunându-se deschiderea unor credite suplimentare și a unora extraordinare. Din încasările celor cinci luni se constata că bugetul veniturilor a fost executat în raport de 5 la 12.

³ *Ibidem*, f. 448.

⁴ *Ibidem*, f. 112-116.

Printre creditele suplimentare remarcăm cele pentru amplificarea și întreținerea Bibliotecii, pentru hrana ucenicilor de la Căminele I și II, pentru Colonia de recreație a elevilor de la Marea Neagră, subvenții pentru diferite societăți, reuniuni și instituții sociale, pentru susținerea operelor culturale și artistice, pentru terminarea lucrărilor la Colonia de recreație din Poiana Mărului, în timp ce creditele extraordinare au fost folosite, printre altele, pentru terminarea Bisericii Ortodoxe Române din cartierul Mehala, pentru repararea Bisericii Ortodoxe Române din cartierul Fabric etc⁵.

Veniturile preliminate în bugetul general al municipiului în primele cinci luni ale anului au fost realizate peste cota aritmetică de 41,66%, obținându-se la încasări 49%, situație existentă și la unele întreprinderi comunale⁶.

Comisia Interimară a Primăriei a cercetat și referatul șefului Serviciului Financiar în care se arăta necesitatea modificării bugetului general și a unor bugete anexe, în scopul sporirii fondurilor de deschidere de credite suplimentare și extraordinare care erau aproape epuizate, constatându-se că necesitățile solicitate de către diferite servicii erau mult mai mari decât sporurile propuse prin referatul în cauză.

Situația executării bugetului în primele șapte luni ale anului arăta încasări în plus atât la bugetul general, cât și la întreprinderile care au solicitat modificarea bugetului prin sporirea veniturilor. Echilibrul bugetar era pe deplin asigurat dacă se lua în considerare faptul că în semestrul II, conform experiențelor de până atunci, întotdeauna încasările erau în creștere. În consecință, s-a decis modificarea bugetului general de venituri și cheltuieli⁷.

În urma modificărilor au fost deschise credite suplimentare pentru construcții, reparații și întreținerea edificiilor comunei, pentru amplificarea Bibliotecii în noul local, pentru achiziționarea de materiale în scopul întreținerii Muzeului Bănățean sau pentru hrana și întreținerea ucenicilor din Căminul nr. 2 pe anul școlar 1937-1938⁸.

Au mai fost alimentate fondurile pentru plata medicamentelor și taxelor de îngrijire a bolnavilor săraci din spitalele publice, cel acordat statului, respectiv Eforiei școlilor de ucenici pentru educația și învățământul muncitorilor, pentru plata lucrărilor de construcție a Aeroportului Timișoara. Se

⁵ *Ibidem*, f. 585-588.

⁶ *Ibidem*, f. 619.

⁷ *Ibidem*, f. 742-743.

⁸ *Ibidem*, f. 745.

modificau și bugetele unor întreprinderi comunale, toate aceste decizii fiind trimise spre aprobarea ministrului de interne⁹.

În plan cultural, conform înțelegerii cu reputatul ornitolog Dionisie Linția, acesta a pus la dispoziția Primăriei colecția ornitologică pe care o deținea în scopul înființării Muzeului Ornitologic. În schimbul acesteia, Primăria i-a acordat o locuință pentru a o folosi gratuit pe tot restul vieții sale și a soției. Linția era obligat a da tot concursul la conservarea pieselor și la amplificarea Muzeului Ornitologic și a proiectatei Grădini Zoologice. Decizia Comisiei Interimare a Primăriei urma a fi înaintată Ministerului de Interne spre aprobare¹⁰.

O altă chestiune aflată în atenția conducerii Primăriei municipiului Timișoara a constituit-o organizarea unei stagiuni teatrale în iarna anului 1937-1938. În lipsa adeziunii mai multor orașe și județe în vederea înființării „Teatrului de Vest”, ideea nu s-a putut concretiza. Pe de-altă parte, conducerea județului Timiș-Torontal și a municipiului de pe Bega, dorind a asigura în iarna lui 1937-1938 o stagiune de teatru românesc la Timișoara, cu reprezentații de un înalt nivel artistic, a fost de acord să colaboreze cu Comitetul de Patronaj al Teatrului românesc din Arad, colaborare recomandată de către episcopul ortodox-român Andrei Mager în următoarele condiții: constituirea la Timișoara a unui Comitet de Patronaj similar celui din orașul de pe Mureș, aflat tot sub președinția de onoare a episcopului Andrei și compus din Anton Mocsony, din prefectul județului, primarul orașului, prim-președintele Curții de Apel, rectorul Politehnicii, președintele Institutului Social Banat Crișana, președintele Regionalei ASTRA Banat, decanul Baroului Avocaților, președintele Asociației Medicilor, precum și alte personalități ale Banatului.

Pe lângă acest Comitet, care urma să conducă și să anime întreaga acțiune, se constituia și un comitet tehnic, a cărui sarcină era să se îngrijească de selecționarea pieselor de teatru, administrarea fondurilor financiare, aducerea trupelor de teatru, organism aflat sub președinția rectorului Politehnicii, Constantin Teodorescu¹¹.

Pentru a se putea asigura la Timișoara o stagiune teatrală pe o perioadă de patru luni, cu 16-25 de reprezentații serale și cu 7-8 matinee

⁹ *Ibidem*, f. 746-750.

¹⁰ *Ibidem*, f. 402. Despre această problemă, pe larg, vezi Florin Medeleț, Vasile Rămneanțu, *Muzeul Banatului. File de cronică. II 1918-1948*, Timișoara, 2003, p. 145-147.

¹¹ *Ibidem*, f. 716-717.

școlare în zilele de duminică, având în repertoriu drame și comedii jucate de trupele teatrale „Național” și „Regina Maria” din București, era nevoie de un fond de 600.000 de lei, din care Prefectura județului Timiș-Torontal pune la dispoziția Comitetului Tehnic suma de 300.000 de lei, Primăria Timișoarei acoperind restul fondului¹².

Cheltuielile de deplasare ale trupelor teatrale urmau să fie suportate pe din două de către Comitetele de Teatru Român din Arad și, respectiv, din Timișoara. Comitetul Tehnic suporta, pe lângă cheltuielile de deplasare ale trupelor teatrale, numai deficitele financiare rezultate în urma spectacolelor. Cheltuielile necesare cu aducerea ansamblului de Operă din Cluj erau suportate în întregime de către Primăria Timișoara, fără niciun amestec sau control din partea Comitetului de Patronaj¹³.

În urma adoptării protocolului de colaborare cu Comitetul de Patronaj al Teatrului românesc din Arad, teatrul arădean urma să-și deschidă stațiunea în Timișoara la 30 noiembrie 1937, decidându-se de către conducerea Primăriei Timișoara punerea la dispoziția celor două Comitete de Patronaj a sălii Teatrului comunal pentru organizarea unei reprezentații teatrale în colaborare cu Teatrul Național din București, organizatorii fiind scutiți de o serie de taxe¹⁴.

În zilele de 10-11 mai 1937 Opera Română din Cluj a dat în Timișoara două reprezentații, dar încasările la spectacolele respective au fost foarte slabe, fiind insuficiente pentru acoperirea tuturor cheltuielilor de deplasare și de organizare a acestora. În consecință, Comisia Interimară a Primăriei a decis acordarea unei subvenții de 10.000 de lei¹⁵.

Un alt turneu al Operei din Cluj a fost organizat în perioada 1-6 decembrie 1937. Considerându-se că nu puteau fi acoperite în întregime din încasări cheltuielile cu organizarea turneului, fiind necesar ca Primăria orașului să contribuie cu o subvenție, Comisia Interimară a aprobat o subvenție de 210.000 de lei pentru cele șase spectacole. Opera clujeană era obligată în schimb să prezinte, cu cei mai buni artiști ai săi, următoarele spectacole: „Năpasta” (1 decembrie), iar în zilele cealalte „Marta”, „Cavaleria Rusticană cu Pagliaci”, „Ebreă”, „Mireasa vândută” și „Traviata”. Trebuia susținută și o reprezentație matineu pentru elevii școlilor secundare din Timi-

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*, f. 718.

¹⁴ *Ibidem*, d. 17/1937, f. 20.

¹⁵ *Ibidem*, f. 37.

șoara cu „Năpasta”. Membrii Operei erau scutiți de toate taxele comunale la hotelurile din localitate¹⁶.

În altă ordine de idei, Comisia Interimară a Primăriei municipiului Timișoara aproba utilizarea creditului de 51.000 de lei, economisit din capitolul bugetar „ajutor pe seama Societății „Vatra”, pentru plata ajutorului acordat „Sindicatului ziariștilor profesioniști din Banat”, în valoare de 10.000 de lei și, respectiv, pentru plata ajutoarelor culturale pe seama ziarelor (36.000 de lei)¹⁷.

Conducerea Primăriei Timișoara s-a ocupat și în anul 1937 de întreținerea școlilor de pe raza municipiului, precum și de rezolvarea altor probleme ale învățământului timișorean. Astfel, a fost aprobată solicitarea gimnaziului de fete de a fi executate lucrările de reparații necesare¹⁸.

Pe de-altă parte, s-a aprobat scutirea de taxele școlare pe anul școlar 1936-1937 a unor elevi ai Conservatorului de Muzică al municipiului¹⁹.

Comisia interimară a Timișoarei a hotărât donarea unui lot în suprafață de 408. 5 stânjeni pătrați în scopul clădirii Muzeului Școlar, cu condiția ca această construcție să se realizeze pe baza planurilor aprobate în prealabil de către Serviciul Tehnic al municipiului, iar intabularea pe numele Comitetului Școlar al Muzeului Regional să se facă numai după ce edificiul proiectat era pus deja sub acoperiș²⁰.

Comisia Interimară a municipiului a analizat referatul inspectorului central al Învățământului Muncitoresc privind reorganizarea și, respectiv, funcționarea Școalelor de ucenici, în care se arăta că, în împrejurările din acel moment, era imposibil a se mai aloca vreo sumă pentru acoperirea cheltuielilor necesare la întreținerea acestora. Totodată, Comisia Financiară a municipiului, întocmind proiectul de buget pe anul 1937-1938, a avizat ștergerea întreținerii acestor școli din sarcina municipiului.

Comisia Interimară, după lungi deliberări, a decis să fie cerut avizul Serviciului Contencios, care să arate cine era obligat din punct de vedere legal să întrețină Școalele de Ucenici, respectiv cursurile profesionale pentru ucenici.

Pe de altă parte, Comisia Financiară a municipiului, întocmind proiectul de buget, a constatat că era imposibil a mai fi alocată vreo sumă

¹⁶ *Ibidem*, f. 40-41.

¹⁷ *Ibidem*, d. 2/1937, f. 819.

¹⁸ *Ibidem*, f. 550.

¹⁹ *Ibidem*, f. 268. Alții au fost scutiți doar pe semestrul al doilea.

²⁰ *Ibidem*, f. 37.

pentru acoperirea cheltuielilor necesare cu întreținerea Căminelor de ucenici, dând avizul pentru ștergerea cheltuielilor respective din sarcina municipiului și propunând menținerea hotărârilor Comisiei Interimare din 15 iulie 1936 și a memoriului înaintat Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, urmând ca statul să-i plaseze pe ucenici în noul edificiu aflat în Bulevardul Regina Maria, la construirea căruia municipiul a contribuit cu circa două milioane de lei. Și în acest caz Comisia Interimară a decis să ceară avizul Serviciului Contencios²¹.

S-a decis cedarea în mod definitiv a terenului din Bulevardul Regina Maria în extindere de 1269 stânjeni pătrați, pe care a fost construit noul palat al Căminului de ucenici al Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, urmând ca formele de predare să fie efectuate după aprobarea deciziei de către Ministerul de Interne²².

Într-o altă ședință a Comisiei Interimare a Primăriei a fost luat în discuție referatul Serviciului Contencios privind obligativitatea întreținerii Școalelor și Căminelor de ucenici. S-a decis menținerea în întregime a hotărârii Comisiei Interimare luată în ședința din 15 iulie 1936 și a memoriului înaintat la 14 octombrie 1936 Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale. S-a hotărât, în același timp, că până la transferarea ucenicilor în noul cămin urmau să se plătească și pe mai departe sumele prevăzute în bugetul exercițiului 1937-1938 pentru întreținerea acestora.

Căminele de ucenici și de calfe rămâneau și pe mai departe în administrarea Primăriei. Se prevedea, de asemenea, înființarea unui cămin în Circumscripția IV Principele Carol pentru ucenicii din zona respectivă, precum și pentru cei din circumscripțiile III Principesa Elisabeta și V Ronaț.

Pentru școalele de ucenici, municipiul urma să acorde o subvenție anuală Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale și să pună la dispoziție 2-3 învățători pentru predarea cursurilor de cultură generală²³.

Au fost elaborate și două referate privitoare la problema în cauză, primul în care directorul Căminelor de ucenici nr.1 și 2 era somat ca până la 1 septembrie 1937 să se mute în noul cămin²⁴, și al doilea, întocmit de către Serviciul Financiar, care preciza că în bugetul în exercițiu exista acoperire

²¹ *Ibidem*, f. 170-172. Despre situația învățământului profesional din Timișoara vezi și d. 41/1936, f. 173-175, 483.

²² *Ibidem*, f. 235-236.

²³ *Ibidem*, f. 267-268.

²⁴ *Ibidem*, f. 543.

bugetară pentru întreținerea ucenicilor din Căminele nr. 1 și 2 doar până la 1 octombrie 1937, direcțiunea Căminului nr. 1 fiind invitată din nou să execute hotărârea conducerii Primăriei cu privire la trecerea ucenicilor din aceste cămine în noul cămin al statului, care urma să se deschidă la 1 octombrie 1937²⁵.

La solicitarea unui grup de intelectuali sârbi, Comisia Interimară a aprobat, în principiu, donarea unui teren în vederea construirii unui internat sârbesc, Serviciul Economic urmând a întocmi formele necesare pentru aprobarea prealabilă a donației de către Consiliul de Miniștri printr-un jurnal²⁶.

În urma apariției jurnalului Consiliului de Miniștri, Comisia Interimară a municipiului Timișoara a fost autorizată să cedeze în mod gratuit terenul proprietate a municipiului pentru construirea Internatului și a Casei Naționale a sârbilor. Forul de conducere al Primăriei a decis donarea terenului și a unui număr de cărămizi în următoarele condiții: construcțiile proiectate să fie executate în termen de trei ani pe baza planurilor aprobate de către Serviciul Tehnic comunal, iar în cazul în care nu erau realizate construcțiile respective, terenul rămânea în proprietatea Primăriei. De asemenea, terenul urma să fie transcris în cartea funduară numai atunci când edificiul proiectat va avea acoperiș²⁷.

În privința problemelor medicale, Comisia Interimară a aprobat, în principiu, rezervarea terenului Primăriei situat în spatele Spitalului de stat, secția chirurgicală din circumscripția III pentru mărirea spitalului, urmând ca formele pentru cedarea terenului să fie întocmite numai atunci când Spitalul de stat va avea posibilitatea să construiască pe terenul respectiv²⁸.

În cadrul ședinței din 9 ianuarie 1937 a Comisiei Interimare a fost prezentat jurnalul Consiliului de Miniștri prin care s-a autorizat cedarea gratuită către Inspectoratul General Zootehnic și Sanitar Veterinar din Timișoara a unui lot situat în piața Mărăști, colț cu Calea Aradului (strada Seneca), având suprafața de 867 de stânjeni pătrați pentru construirea Institutului de Microbiologie Veterinară²⁹.

²⁵ *Ibidem*, f. 624.

²⁶ *Ibidem*, f. 441.

²⁷ *Ibidem*, f. 563-564.

²⁸ *Ibidem*, f. 544-545.

²⁹ *Ibidem*, f. 6.

Donarea era condiționată de faptul ca în trei ani construcția să fie terminată, intabularea dreptului de proprietate urmând să se facă numai atunci când edificiul se va afla sub acoperiș³⁰.

Comisia Interimară a fost preocupată în cursul anului 1937 și de ridicarea Catedralei Ortodoxe Române. Avându-se în vedere că lucrările erau înaintate iar antrepriza reclama achitarea unor situații verificate în valoare de mai multe milioane³¹, s-a decis ca din împrumutul de 17 milioane contactat de la C.E.C., 10.000.000 să fie alocați pentru plata lucrărilor de construcție a Catedralei Ortodoxe Române din Cetate³². Rambursarea sumei urma să se facă din veniturile generale prin înscrierea anuităților în cadrul bugetului ordinar al municipiului³³.

În atenția Comisiei Interimare s-a aflat și situația întreprinderilor comunale. Astfel, în cadrul unei ședințe a forului de conducere al Primăriei a fost discutată contractarea împrumutului de șapte milioane de lei pentru plata lucrărilor de amplificare de la Abatorul comunal. Având în vedere că împrumutul, solicitat în luna mai 1935 și aprobat printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri, nu a putut fi realizat deoarece Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale (instituție la care s-a autorizat contractarea împrumutului) a epuizat cota afectată pentru împrumuturile ce treceau de un an de zile și, considerând că lucrările de amplificare începute în 1934 s-au executat deja în mare parte, iar antreprizele solicitau achitarea costului, s-a ajuns la concluzia că angajarea acestor lucrări întrecea suma de 13.000.000 de lei, iar Comisia Interimară la angajările făcute s-a sprijinit pe promisiunea lichidării împrumutului de 7.000.000 de lei pe un termen de cel puțin cinci ani, iar Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale nu a acordat împrumutul garantat cu efecte decât pe un an de zile, neputând înscrie la cheltuieli într-un singur an bugetar suma întreagă, considerând că până la încheierea anului financiar devenea scadentă și plata costului mașinilor pentru frigifer, în sumă de 4.993.975 de lei în urma cărui fapt suma împrumutului trebuia majorată, s-a decis contractarea urgentă a unui împrumut de 10.000.000 de lei. Acesta va servi exclusiv pentru achitarea în parte a plăților scadente în 1937 de peste 13.000.000 de lei, ce urma să se realizeze la orice institut financiar din țară. Împrumutul urma să se contrac-

³⁰ *Ibidem*, f. 507.

³¹ *Ibidem*, f. 88.

³² *Ibidem*, f. 90.

³³ *Ibidem*, f. 96.

teze în numerar, pe termen de trei-cinci ani, cu o dobândă de maxim 7%, pe bază de gaj.

Rambursarea împrumutului, a capitalului și a dobânzilor urma să se facă din veniturile fondului special creat pe baza articolului 37 din Legea Sanitară Veterinară, precum și din veniturile generale prin înscrierea anuităților în bugetul ordinar al municipiului.

Președintele Comisiei Interimare trebuia să supună decizia luată aprobării ministrului de interne spre aprobare, iar apoi să apară un nou jurnal al Consiliului de Miniștri și să înceapă tratativele cu instituțiile bancare³⁴.

Într-o altă ședință a fost analizat referatul Serviciului Financiar privind contractarea unui împrumut de 17 milioane de lei pentru plata lucrărilor de amplificare ale Abatorului. Având în vedere avizul Casei Naționale de Economii și Cecuri Poștale, Consiliul de administrație al acesteia aprobând împrumutul respectiv pe un termen de cinci ani cu o dobândă de 7% și considerând dreptul Comisiei Interimare care prin jurnalul Consiliului de Miniștri a fost autorizată să contracteze un împrumut care să nu întrecă 1/5 parte din totalul veniturilor ordinare ale bugetului în curs (cifrate la 100.054.524 de lei), ținând cont că împrumutul era destinat exclusiv Abatorului, considerând că în bugetul anului 1937 era prevăzută o alocație de 2.360.000 de lei pentru plata anuităților împrumutului respectiv, s-a hotărât contractarea împrumutului de la Casa de Economii și Cecuri Poștale³⁵. Decizia a fost înaintată ministrului de interne spre aprobare³⁶.

A fost discutat de către Comisia Interimară și raportul de reorganizare tehnică, financiară și comercială a Uzinei comunale de gaz³⁷, fiind aprobate propunerile de reorganizare³⁸.

În privința Cinematografelor comunale, acestea, începând cu data de 25 iulie 1936, au fost conduse de către o comisie specială, care a găsit la data preluării un deficit de 4.875.332 de lei. După măsurile luate pentru îndreptarea lucrurilor, în intervalul 10 august 1936-10 februarie 1937 Cinematografele comunale au realizat un venit net de 1.054.234 lei. Drept urmare, Comisia Interimară a decis menținerea sistemului de conducere și de administrare existent³⁹.

³⁴ *Ibidem*, f. 9-11.

³⁵ *Ibidem*, f. 88-90.

³⁶ *Ibidem*, f. 96.

³⁷ *Ibidem*, f. 76-77.

³⁸ *Ibidem*, f. 80.

³⁹ *Ibidem*.

O situație aparte o avea Lăptăria comunală, unde mărirea vânzărilor se putea realiza doar treptat, deoarece clienții din diferite motive au refuzat cumpărarea produselor Lăptăriei. În același timp, prețul de cumpărare al laptelui de la producători s-a majorat în ultima vreme.

Perioada de încercare dată de către conducerea Primăriei pentru ieșirea din criză a dat rezultate nesatisfăcătoare deoarece nu s-a putut introduce un control sever al laptelui adus din provincie de către producători și revânzatori care, cu un lapte inferior, făceau o concurență puternică Lăptăriei comunale, cauzând în perioada de încercare o pierdere zilnică de 7-8000 de lei. În consecință, Comisia Interimară a primăriei a hotărât închiderea întreprinderii la o dată care urma să se fixeze într-un interval de 8-10 zile și apoi lichidarea ei definitivă⁴⁰.

A fost analizat și referatul Comisiei Speciale însărcinată cu conducerea și supravegherea Lăptăriei, în care se arăta că a fost preluată conducerea întreprinderii de către comisie în împrejurări vitrege, uzina fiind într-o stare deplorabilă, laptele vândut fiind de o calitate slabă, având sub 3% grăsime. Folosindu-se bicarbonat de sodiu pentru conservarea acestuia, s-a ajuns în scurt timp la aprovizionarea populației cu un lapte bun, fapt dovedit prin creșterea numărului consumatorilor.

În ciuda acestui progres existau totuși mari greutăți precum: urcarea prețului laptelui de către producători, lipsa vehiculelor pentru transportul laptelui de la centrele de colectare la fabrică, lipsa unei posibilități de control a revânzătorilor care vindeau lapte nepasteurizat sub firma Lăptăriei comunale, inexistența aproape completă a vehiculelor pentru distribuirea laptelui, lipsa unor utilaje necesare pentru creșterea calității laptelui.

Față de situația existentă, Comisia era de părere că era nevoie de timp și liniște pentru reorganizarea întreprinderii, propunând sistarea provizorie a funcționării Lăptăriei. S-a decis închiderea întreprinderii pe data de 1 noiembrie 1937 în scopul completei reorganizări și modernizări, lichidarea tuturor datoriilor vechi și a angajamentelor de până la data respectivă, precum și concedierea provizorie a personalului. Comisia Specială urma să studieze și să facă propuneri pentru noua reorganizare a Lăptăriei comunale⁴¹.

A urmat o altă hotărâre care aproba, pe baza unui referat al Serviciului Economic, menținerea în funcțiune a Lăptăriei pe o perioadă de

⁴⁰ *Ibidem*, f. 623.

⁴¹ *Ibidem*, f. 633-634.

probă în următoarele condiții: direcția întreprinderii era obligată să asigure vânzarea zilnică a unei cantități de circa 4000 de litri de lapte crud nepasteurizat, curățit igienic, cu grăsimea prevăzută în Legea Sanitară, sub controlul permanent al organelor Serviciului Sanitar al municipiului.

Vânzarea urma să se facă numai prin revânzători organizați în acest scop, care erau obligați ca laptele comandat să-l furnizeze la locuințele consumatorilor. Direcțiunea Lăptăriei urma să abzică personalul din acel moment, menținând însă personalul respectiv pe timp nedeterminat de probă.

În cazul în care se constata că vânzarea laptelui nu se putea asigura prin revânzători sau fără pierderi urma să fie sistată imediat funcționarea întreprinderii până la proiectata reorganizare.

Direcțiunea Lăptăriei nu putea efectua nicio angajare, plată sau comandă fără aprobarea Comisiei Speciale, fiind obligată să prezinte zilnic situația întreprinderii comisiei, iar la proxima ședință a Comisiei Interimare să vină cu un plan detaliat de exploatare, precum și cu o eventuală propunere de reducere a personalului la strictul necesar. Dacă va fi nevoie de o astfel de reducere trebuia să se aibă în vedere starea familiară a fiecărui angajat, nefiind în interesul Primăriei trimiterea în șomaj a unui număr mai mare de muncitori pe timp de iarnă⁴².

A urmat înștiințarea directorului întreprinderii că nu putea executa hotărârile luate deoarece i s-a epuizat întregul credit bugetar, și astfel nu poate plăti muncitorii cărora le datora și salariul pe luna septembrie 1937. Drept răspuns, Comisia Interimară a invitat Serviciul Financiar să întreprindă formele legale pentru modificarea bugetului anexă al Lăptăriei, efectuându-se, pe baza propunerii Direcțiunii, anularea economiilor și achitarea salariile muncitorilor⁴³.

Un referat al Direcțiunii Lăptăriei sublinia că la cerințele populației s-a continuat furnizarea de lapte pasteurizat și astfel economia de 2.500 de lei zilnică ce a existat conform proiectului pentru furnizarea de lapte nepasteurizat urma să se epuizeze pentru pasteurizare. Se mai preciza că, după punerea în aplicare a noului proiect pentru servirea populației prin revânzători, în 18 octombrie 1937 cheltuielile și veniturile s-au egalizat⁴⁴.

În final, pe baza referatului și propunerii Serviciului Economic și, respectiv, a Comisiei Speciale în care se arăta că producătorii, urcând prețul

⁴² *Ibidem*, f. 654-656.

⁴³ *Ibidem*, f. 662-663.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 680.

laptelui în mod exagerat, iar autocamioanele și mașinile Lăptăriei fiind stricate, întreprinderea avea o pierdere zilnică de 2.700-3000 de lei, iar reorganizarea în regie proprie și asigurarea bunului ei mers necesitau un capital de circa șase milioane de lei, s-a decis închiderea și lichidarea Lăptăriei comunale pe data de 15 ianuarie 1938 și transferarea personalului definitiv la alte servicii ale Primăriei. Serviciul sanitar al Primăriei urma să întocmească un regulament cu privire la controlul laptelui pus în vânzare, Comisia Specială a Lăptăriei fiind însărcinată să ia contact cu cei interesați în vederea închirierii întreprinderii⁴⁵.

În altă ordine de idei, pe baza referatului Serviciului Economic, s-a luat la cunoștință punerea în funcțiune a Brutăriei comunale, Serviciul Economic urmând să se îngrijească de procurarea făinei și a combustibilului necesar pentru a se asigura producerea pâinii pentru instituțiile municipiului⁴⁶.

Comisia Interimară a aprobat, în principiu, planurile referitoare la amplificarea și amenajarea cinematografului „Apollo”, urmând ca suma necesară în acest scop (2.813.026 de lei) să fie prevăzută în exercițiul bugetar al anului 1938-1939⁴⁷.

Comisia Interimară a aprobat bilanțurile și conturile de profit și pierderi ale întreprinderilor comunale pe exercițiul financiar al anului 1936-1937. Uzina electrică, Uzina de apă și canalizare, Tramvaiile comunale, Serviciul de pompe funebre, Fabrica comunală de cărămide, Cinematografele comunale, Casa comunală de amanet, Băile populare/Plaja, Abatorul comunal, Fabrica de gheață, au înregistrat beneficii, singura excepție fiind, așa cum am văzut mai sus, Lăptăria comunală⁴⁸.

S-a aprobat dotarea fondurilor de asistență socială din beneficiul net al Uzinei electrice și Tramvaielor comunale, respectiv pentru fondul săracilor, fondul șomerilor, fondul sanitar, orfelinatul „Regina Maria” și pentru Fondul bibliotecii de la U.Z.E.T.⁴⁹.

O altă problemă aflată în atenția Comisiei Interimare a fost cea a construirii aeroportului din Timișoara. Astfel, Uzina electrică trebuia să execute de urgență lucrările pentru instalațiunile conductei electrice și luminatului electric la Aerogara aflată în construcție, cu cablu subteran.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 816.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 739.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 547-548.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 306.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 312.

Cheltuielile necesare în acest scop, de circa 868.936 de lei, urmau să fie prevăzute în bugetul din 1937 al U.Z.E.T-ului⁵⁰.

A fost, de asemenea, adjudecată definitiv licitația pentru darea în antrepriză a lucrărilor de construcție a hangarului de la Aeroportul Timișoara firmei Augustin Schmiedigen din București⁵¹. Comisia Interimară a aprobat și cererea aceleiași firme pentru executarea lucrărilor de instalare a luminii electrice la Aerogară, după analiza ce urma a fi întocmită de către Serviciul Tehnic al Primăriei⁵².

O chestiune deosebit de complexă o reprezenta rectificarea generală a cadastrului municipiului, a planurilor și a hărților. Aceasta deoarece o rectificare precisă a lucrărilor vechi era foarte dificil de realizat pentru că acestea erau făcute de către autoritățile maghiare înainte de 1904, iar între timp toate punctele de reper s-au distrus, iar schimbările atât în configurație, întindere și cultura terenurilor, precum și cele survenite privind persoana posesorilor nu au fost operate din anul 1912 încoace în mod precis. Pe lângă schimbările normale din ultimii 25 de ani neoperate, prin reforma agrară și Legea de Împroprietărire Urbană din 1921 s-au creat noi loturi și parcele ale căror planuri din nou ridicate nu erau identice cu vechile planuri cadastrale.

În conformitate cu dispozițiile aliniatului 4 al articolului 201 din Legea Administrativă și a dispozițiilor articolului 70 din Legea pentru organizarea cadastrului din 20 aprilie 1933, Comisia Interimară a Primăriei Timișoara a aprobat referatul și propunerea Serviciului Tehnic, autorizându-l cu refacerea cadastrului printr-o nouă măsurătoare executată după dispozițiile Legii cadastrului⁵³.

Lucrările se ridicau la suma de aproximativ 10-15 milioane de lei, cheltuieli ce nu puteau fi suportate din veniturile ordinare ale Primăriei. Direcția Generală a Cadastrului a aprobat, în principiu, proiectul de lucrări al Serviciului Tehnic, autorizându-l cu executarea lucrărilor de reambulare și completare în mai mulți ani, prin personalul de specialitate de care dispunea.

Comisia Interimară a acceptat propunerea de a se face o nouă măsurare în loc de reambulare, lucrare care ar dura peste cinci ani. După datele

⁵⁰ *Ibidem*, f. 55.

⁵¹ *Ibidem*, f. 572.

⁵² *Ibidem*, f. 676. Privitor la construirea Aeroportului vezi și d. 41/1936, f. 32, 77-78, 225, 299, 335, 370, 392, 418, d. 15/1936, f. 42-43, 154-155, 156, 160.

⁵³ *Ibidem*, f. 111.

primite de la Administrația Financiară, dacă se aplica taxa cu cotele maxime admise de către Legea Cadastrului prin articolul 70, randamentul anual al acestor taxe urma să fie de circa 1.200.000 -1.500.000 de lei, deci pentru acoperirea tuturor cheltuielilor trebuia impusă pe circa 10 ani consecutivi⁵⁴.

Comisia Interimară a aprobat regulamentul pentru constatarea și stabilirea taxei speciale de rectificare generală a cadastrului funciar⁵⁵, care apoi a fost aprobat și de către Ministerul de Interne⁵⁶.

În cursul anului 1937 a fost analizată de către Comisia Interimară și problema publicității în oraș, aprobându-se, în principiu, constituirea unei Societăți pe acțiuni după modelul regiilor mixte cu un capital de 1.600.000 de lei, la care municipiul să participe cu $\frac{1}{4}$ parte, urmând ca $\frac{3}{4}$ parte să fie rezervată pentru capitalul particular și aportul inginerului C.G. Peșteanu ca proprietar al unor invenții în folosul întreprinderii proiectate și ca organizator al acesteia. Serviciul Economic, cel Contencios și inginerul Peșteanu urmau să redacteze statutele întreprinderii și să obțină aprobarea acestora⁵⁷.

S-a decis și punerea în funcțiune a Laboratorului pentru fabricarea corpurilor „Neon” ca atelier al Uzinei Comunale de Gaz, aprobându-se ca primele cheltuieli ale acestuia să se acopere din fondul de rulment al Uzinei de gaz (până la suma de 300.000 de lei)⁵⁸.

Comisia Interimară a analizat și cererea mai multor locuitori ai comunei Fratelia de a se alipi la Timișoara. Deoarece prin această unire s-ar fi mărit în mod considerabil vatra municipiului și s-ar fi amplificat problemele edilitare ale orașului, s-a decis delegarea unei comisii care să studieze problema respectivă și să depună un raport privind modul de soluționare a acesteia⁵⁹.

În privința lucrărilor edilitare s-a adjudecat licitația pentru executarea lucrărilor de construire a Podului Eroilor din Circumscripția IV⁶⁰.

⁵⁴ *Ibidem*, f. 110.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 305.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 494-495. Lucrările urmau să se execute numai în raport cu fondurile anuale înscrise în buget la cheltuielile cu destinație specială. Pentru acoperirea cheltuielilor a luat ființă, începând cu 1 aprilie 1937, o taxă specială de cadastru asupra venitului net impozabil al imobilelor.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 51.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 380.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 714-715.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 23.

Comisia Interimară a aprobat executarea unor lucrări de natură urgentă pentru conservarea și întreținerea edificiului Palatului Cultural în regie proprie⁶¹ și și-a dat avizul pentru eliberarea autorizației de zidire solicitată de către Societatea Anonimă Română de Telefoane pentru construirea palatului proiectat în Bulevardul Carmen Sylva, cu condiția ca în termen de 5 ani să fie construit și al treilea etaj pentru a fi la același nivel cu Palatul Camerei de Comerț și Industrie⁶².

A fost aprobată, în principiu, refacerea, respectiv amenajarea pieței din fața Teatrului comunal, arhitectul Duiliu Marcu urmând a fi încredințat cu soluționarea acestei chestiuni, Serviciul Tehnic trebuind a prezenta un deviz asupra lucrărilor ce urmau a fi executate⁶³.

Pe baza referatului Serviciului Tehnic, în care se arăta că în bugetul pe anul 1937 s-a prevăzut suma de 2.190.324 de lei pentru repararea și întreținerea, după necesitate, a pavajelor vechi din străzi, întreținerea și repararea aleilor cu savură de bazalt, a drumurilor macadamizate, și anume, acoperirea din nou cu piatră sfărâmată clasa a IV-a și comprimarea străzilor și drumurilor din Alea Dumbavei, Alea Jandarmilor, Calea Torontalului, precum și repararea și întreținerea carosabilelor din Calea Săcălazului, strada Honig, drumul spre Urseni, Piața Crucii, Bulevardul dr. Babeș, Bulevardul Eroilor de la Tisa, Calea Moșniței până la hotar, strada Toracului, ca și a altor drumuri macadamizate în funcție de necesitate, Comisia Interimară a aprobat lucrările respective, dându-și acordul și pentru executarea lucrărilor pentru întreținerea șanțurilor, cursurilor de apă și de apărare contra inundațiilor în cadrul sumei de 250.000 de lei. Pentru construirea carosabilelor și a străzilor noi a fost prevăzută în bugetul pe 1937 suma de 2.500.000 de lei, aprobându-se și acest program de lucru⁶⁴.

De asemenea, Comisia Interimară a decis executarea programului de asfaltare în campania de lucru 1937-1938 a următoarelor străzi: Veneția, Bulevardul Constantin Diaconovici Loga – între Bulevardul Regele Ferdinand și strada Wilson, Bulevardul Mihai Viteazul, Bulevardul Eroilor de la Tisa, strada V. Babeș, Sanatoriul Bega, în fața liceelor Carmen Sylva și Loga, strada Scipio, Strada P.P. Carp, strada Solderer, piața din dosul Bisericii Sârbești, strada Negruzzi, carosabilul și piața din strada Mercur,

⁶¹ *Ibidem*, f. 55.

⁶² *Ibidem*, f. 200.

⁶³ *Ibidem*, f. 165.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 284-285.

drumul C.F.R. din Ronaț, pasajul de la cinematograful Capitol înspre Bulevardul Mihai Viteazul⁶⁵.

S-a aprobat și construirea străzilor cu pavele semicubice împreună cu construirea bazei în sistem macadam (strada Mitropolit Varlaam, Zurobara, I. Ghica, S. Bărnuțiu, Putna, Sibiu), construirea străzilor cu pavele semicubice pe bază sistem macadam deja existentă (străzile V. Bădescu, Argeș, Tapia, Cluj), construirea străzilor în bază macadam (strada Banatului), precum și terminarea lucrărilor începute în 1936 cu pavaj nou și bază macadam (străzile Frobl, Pestalozzi, S. Bărnuțiu)⁶⁶.

Comisia Interimară a municipiului Timișoara a hotărât executarea lucrărilor de construire a Bulevardului Marghiloman, formând legătura cu Bulevardul Tache Ionescu⁶⁷. În același timp, cetățenii din diferite străzi ale municipiului au fost de acord să suporte costul unei părți din prețul carosabilelor străzilor respective (str. Mihai Gașpar, Izvorului etc.)⁶⁸.

A fost aprobată și construirea de conducte de apă și canal în diverse zone ale orașului (str. Constanța, Diana etc.)⁶⁹. A fost adjudecată definitiv licitația pentru executarea lucrărilor de izolare, de beton și de asfalt de la carosabilul Podului Traian de către firma Bitumen din Oradea, precum și licitația pentru reconstruirea monumentului demontat din Piața Libertății în cimitirul militar⁷⁰.

A fost totodată adjudecată definitiv licitația pentru executarea lucrărilor de asfalt de pe teritoriul Timișoarei, Circumscripția I, în suprafață de circa 32.000 metri pătrați și pentru executarea pavajului cu calupuri de piatră între șinele T.C.T. pe bază de împrumut, respectiv finanțate din bugetele anilor 1937-1940 (1.280.740 de lei)⁷¹.

Comisia Interimară a luat în discuție și necesitatea intensificării iluminatului public în Circumscripția I Bulevardul Loga și Regina Maria, în Circumscripția IV Bulevardul Carol, de la podul Traian până la Piața Asănești, Bulevardul Berthelot și strada I.C. Brătianu, cheltuielile pentru executarea acestor lucrări ridicându-se la cifra de 2.254.000 de lei. Au fost aprobate aceste lucrări, care trebuiau a fi realizate în doi ani, începând cu

⁶⁵ *Ibidem*, f. 289.

⁶⁶ *Ibidem*, f. 384.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 465.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 392.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 567, 581.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 508.

⁷¹ *Ibidem*, f. 672.

toamna anului 1938 când urmau a fi primite materialele necesare în acest scop⁷².

În același an, Ministerul Apărării Naționale oferea Primăriei cedarea Cazarmii „Transilvania” în schimbul sumei de 44.227.000 de lei și al unui teren de 11,5 hectare pe care să se construiască o nouă cazarmă.

Comisia Interimară a decis, în principiu, întocmirea formelor necesare pentru aprobarea prealabilă a acestui act de dispoziție printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri, hotărându-se că Municipiul nu va achita suma susmenționată în numerar, ci va executa lucrările edilitare necesare în limita sumei, pe terenul unde se va construi noua cazarmă și va furniza materialul de construcție necesar⁷³.

S-a aprobat, în principiu, și contractarea unui împrumut de 44.227.000 de lei de la Casa de Depuneri și Consemnațiuni în scopul realizării lucrărilor respective, amortizarea acestuia urmând să se facă din fondurile alocate pentru plata impozitelor către stat⁷⁴.

În concluzie, Primăria municipiului Timișoara s-a confruntat la începutul anului 1937 cu greutate în vederea întocmirii unui buget echilibrat, determinate de creșterea cheltuielilor ordinare în urma sarcinilor impuse de unele legi noi sau datorită sporirii prețurilor la totalitatea furniturilor și lucrărilor necesare întreținerii serviciilor municipale. În aceste condiții, Comisia Interimară a hotărât menținerea și în anul bugetar pe care îl analizăm a unor cote adiționale suplimentare.

În ciuda dificultăților a fost menținut pe parcursul anului 1937 un buget echilibrat.

În plan cultural, conducerea Primăriei a urmărit în continuare înființarea unui Muzeu Ornitologic și a unei Grădini Zoologice, menținându-se contactul în acest sens cu reputatul ornitolog Dionisie Linția.

Eșuând planul privind înființarea „Teatrului de Vest”, Comisia Interimară a urmărit organizarea unei stagiuni teatrale în iarna lui 1937-1938, stabilindu-se colaborarea cu Comitetul de Patronaj al Teatrului românesc din Arad. Urmău să aibă loc reprezentații teatrale ale Teatrului Național din București, Teatrului din Arad etc., Primăria suportând o parte din cheltuielile privitoare la deplasarea trupelor teatrale sau organizarea acestor spectacole.

⁷² *Ibidem*, f. 791-792.

⁷³ *Ibidem*, f. 794.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 795.

În același timp, Opera din Cluj a susținut spectacole în orașul de pe Bega, Primăria sprijinind financiar aceste manifestări culturale prestigioase. Comisia Interimară a decis și susținerea de spectacole pentru elevii școlilor secundare din oraș în vederea ridicării gradului de cultură al acestora.

De asemenea, Comisia Interimară a acordat ajutoare financiare unor societăți culturale din Timișoara sau din România.

Conform legislației în vigoare conducerea Primăriei a întreținut și în cursul anului 1937 școlile de pe raza municipiului, implicându-se în rezolvarea problemelor învățământului timișorean. O atenție aparte a fost acordată reorganizării învățământului profesional, Primăria continuând și în noua situație să sprijine școlile și căminele de ucenici.

În domeniul medical, Comisia Interimară a municipiului a decis să cedeze un teren pentru amplificarea Spitalului de stat, acordând și sprijin financiar sistemului de sănătate timișorean.

S-a cedat și un teren gratuit Inspectoratului General Zootehnic și Sanitar Veterinar din Timișoara în vederea construirii Institutului de Microbiologie Veterinară.

Comisia Interimară a sprijinit financiar și în 1937 construirea Catedralei Ortodoxe Române din Timișoara, precum și lucrările de întreținere ale altor lăcașuri de cult din orașul de pe Bega.

În privința întreprinderilor Primăriei au avut loc lucrări de dezvoltare a Abatorului comunal, care au necesitat sume mari, s-a desfășurat reorganizarea tehnică, financiară și comercială a Uzinei comunale de gaz, iar Cinematografele comunale, după o perioadă de timp în care au înregistrat un deficit bugetar, s-au redresat.

O situație dificilă a avut-o în anul 1937 Lăptăria comunală datorită creșterii prețului de cumpărare a laptelui de la producători, concurenței nelocale a producătorilor și a revânzătorilor, a lipsei vehiculelor pentru transportul laptelui de la centrele de colectare la fabrică și pentru distribuirea acestui produs, a problemelor financiare și a lipsei unor utilaje tehnologice. În ciuda unor scurte perioade în care fabrica a dat semne de revenire, Comisia Interimară a hotărât închiderea și lichidarea Lăptăriei comunale începând cu data de 15 ianuarie 1938. Întreprinderile municipale au înregistrat, cu excepția Lăptăriei, beneficii în anul pe care îl analizăm.

În privința lucrărilor edilitare a continuat construcția Aeroportului din Timișoara, Comisia Interimară fiind preocupată și de dezvoltarea publicității din oraș. Au fost luate măsuri pentru întreținerea și refacerea străzilor și șoselelor din municipiu, pentru apărarea contra inundațiilor, au fost

construite conducte de apă și canal, s-a luat în discuție intensificarea iluminatului public.

Conducerea Primăriei Timișoara a fost preocupată și de rectificarea generală a cadastrului municipiului, Serviciul Tehnic fiind însărcinat cu refacerea acestuia în condițiile stabilite de către Comisia Interimară.

ON THE MAYORALTY OF TIMIȘOARA ACTIVITY IN 1937

Abstract

The present study aims to analyze the activity of Timișoara Mayorality in 1937 so that in order to realize this historiographic approach we have researched the archive of the Mayorality concerning the Ad-interim Commission sessions.

The Mayorality of the city of Timișoara had certain difficulties to draw up a well-balanced budget at the beginning of 1937. Under such circumstances, the Ad-interim Commission decided to keep for the budget year we are to analyze some supplementary additional quotations. In spite of the difficulties the budget of 1937 was a well-balanced one.

With respect to the cultural field, the management of the Mayorality was involved in organizing a theatrical season in winter 1937-1938, with the National Theatre, Arad Theatre, and etc. participation.

The Ad-Interim Commission also lent support to some cultural associations from Timișoara or from Romania.

According to the law in effect the Mayorality management supported in 1937 the schools from the city too, and was involved in solving instruction questions in Timișoara (among which, the vocational education organizing).

Concerning the health field, the city Ad Interim Commission decided to cede a plot of land for the public Hospital extension also supporting the health system of Timișoara.

The Commission supported in 1937 Timișoara Romanian Orthodox Cathedral building and also the maintenance works of other churches in the town on the Bega.

The Mayorality services recorded benefits in 1937, excepting the municipality dairy produce which was in a difficult economic position so that the Ad-Interim Commission had to decide its close and clearance

beginning with the 15th of January 1938. Some Mayoralty services developed the year we are analyzing.

As regarding the urban equipment Timișoara Airport building went on, the Ad-Interim Commission having been also concerned in the advertising development within the town. They also adopted measures for the city streets and roads maintenance and reconstruction, for flood defense, water and sewer pipe-lines were installed, and the public lightening intensifying was considered too.

The Mayoralty management was also interested in the general rectification of the city survey, the Technical Service having been in charge with under the terms which the Ad-Interim Commission had settled down.